
Az Európai Bizottság kritikája Magyarország családtámogatási modelljéről

Bevezetés

Az Európai Bizottság 2025-ben jelentette meg a 2024-es évre vonatkozóan országspecifikus ajánlását Magyarország gazdaság-, szociális, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról.¹ Ebben átfogó kritikát fogalmaz meg a magyar család- és társadalompolitikai modell több alappillérevel szemben. Teszi mindezt úgy, hogy a család szót egyszer sem említi meg a dokumentumban.

A Bizottság értékelése szerint a magyar kormány által alkalmazott rezsicsökkentési, adózási és lakhatási támogatási eszközök döntően nem célzottak, regresszív hatásúak, és hozzájárulnak a jövedelmi és vagyoni egyenlőtlenségek növekedéséhez. Az ajánlás szerint Magyarországnak át kellene alakítania támogatási rendszereit úgy, hogy azok célzottan csak a leginkább rászoruló háztartásokat segítsék.

Az ajánlás mögött egy olyan - a hazaitól eltérő - szakpolitikai megközelítés húzódik meg, amely a közvetlen szociális transfereket részesíti előnyben a családok általános támogatásával szemben. Az Európai Bizottság szerint a jelenlegi magyar modell elemei – a rezsicsökkentés, a családi adózás, a lakhatási támogatások – nem alkalmasak a szegénység, különösen a gyermek- és időskori szegénység hatékony mérséklésére, és hosszú távon költségvetési és társadalmi fenntarthatósági kockázatokat hordoznak, továbbá nem kezelik hatékonyan a társadalmi kirekesztettség kockázatát. A kritikákból kiolvasható, hogy az Európai Bizottság az egyenlőtlenségek csökkentését és az egyének támogatását tekinti elsődleges célnak. Ezzel ellentétben a magyar modell a társadalom alapegységeként a családokat tekinti a támogatási rendszer elsődleges célcsoportjának.

¹ Jelentés: https://commission.europa.eu/document/download/60e352ef-04a5-45ba-8793-717029584168_hu?filename=COM_2025_217_1_HU_ACT_part1_v2.pdf

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A rezsicsökkentés EU-s bírálata

„A fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott támogatások – például a rezsicsökkentési program – gazdaságilag nem hatékonyak, állandósítják a fosszilis tüzelőanyagoktól való függést, és nem ösztönzik a lakossági ágazat villamosítását.”

Az Európai Bizottság élesen bírálja a magyar kormány *rezsicsökkentési és energiaár-támogatási intézkedéseit* (pl: földgázzal történő távfűtésre vonatkozó hozzáadott-értékadó-csökkentés; gázolaj mezőgazdasági felhasználására vonatkozó jövedékiadó-visszatérítés), amelyek szerint gazdaságilag nem hatékonyak, fenntartják és állandósítják a fosszilis energiafüggőséget, és nem ösztönzik a lakossági ágazat villamosítását, azaz a zöld átállást. A jelentés azt is ajánlotta Magyarországnak, hogy a 2024–2025-ös fűtési szezon kezdete előtt vezesse ki a szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket. A Bizottság 2025 tavaszi előrejelzése szerint míg a szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedések nettó költségvetési terhe 2024-ben a GDP 1,0 %-ának megfelelő mértékű volt, 2025-ben ez a teher a GDP 0,5 %-ára mérséklődött. Változatlanul hatályban maradtak a közműszolgáltatóknak a lakossági energiaár-plafon által okozott veszteségekért kompenzációként nyújtott támogatások, amelyek továbbra is jelentős költségvetési kiadást jelentenek.

Cáfolat

Az Európai Bizottság a magyar kormány rezsicsökkentési és energiaár-támogatási intézkedéseivel kapcsolatos kritikája tehát többek között azon alapul, hogy az szerint nem ösztönzi a zöld átállást. Ezzel szemben Magyarországon a megújuló energia aránya folyamatosan nő: míg 2010-ben a felhasznált villamosenergia 7,1%-a, 2024-ben már majdnem negyede, 24,1%-a származott megújuló forrásból, főként napenergiából (76,9%)². A magyarországi naperőművek beépített teljesítőképességét vizsgálva még kedvezőbb az eredmény: a villamosenergiatermelő-kapacitás több mint felét adják³.

² KSH https://www.ksh.hu/stadat_files/ene/hu/ene0012.html

³ Mavir https://mavir.hu/documents/10258/328380483/BT_2015-20251201_ig_BR_NT_HU_v1.pdf/796430c5-266a-beb9-ae6f-ce836a242849?t=1765451653704

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

Az utóbbi évek gazdasági környezete, és a szomszéd országban évek óta dúló háború különösen nagy értékkel tette a kiszámíthatóságot. A gyermeket nevelő családok számára alapvető fontosságú, és hosszútávú biztonságot nyújt, ha a háztartások kiadásainál állandóan és megkerülhetetlenül jelentkező rezsiköltségek előre kalkulálhatók, valamint nem viszik el a családi jövedelem jelentős részét. Ezt európai uniós szinten összevethető adatok is alátámasztják: a háztartások áramra és gázra fordított kiadásainak aránya az Eurostat adatai alapján Magyarországon csökkent a legnagyobb mértékben: 2024-ben a háztartások kiadásainak mindössze 2,9%-át tette ki a villany és a gáz ára, ami a 2010-es értéknek (7,4%) kevesebb, mint a fele, alig 39%-a⁴.

A családi adórendszer EU-s bírálata

„Az adórendszer a magas jövedelmű háztartásokat részesíti előnyben, míg a legtöbb szociális támogatást adókedvezmény formájában nyújtják.”

„A költségvetési hiány 2026-os enyhe növekedése elsősorban az anyákra vonatkozó adómentesség révén finanszírozandó kiadásokkal magyarázható.”

Az Európai Bizottság a *családi adókedvezmények és az anyák személyi jövedelemadómentessége* kapcsán kiemeli, hogy a leginkább rászoruló háztartások célzott támogatása helyett a magasabb jövedelmű háztartások jövedelmi pozícióját javítja, és azt, hogy a legtöbb szociális támogatást adókedvezmény formájában nyújtja hazánk. A Bizottság álláspontja szerint ezek eredményeként a szegénység és egyenlőtlenség nő, a szociális transzferek pedig gyenge hatással bírnak a gyermek- és időskori szegénység mérséklésére. A Bizottság leszögezi, hogy a két- vagy többgyermekes anyák SZJA-mentessége a magas jövedelműek körében növeli a háztartások jövedelmét, míg a legalacsonyabb jövedelmű családok esetében csak korlátozottan javítja az életkörülményeket. A jelentés tulajdonképpen nem egy semleges családpolitikai eszközként tekint az anyák adómentességére, hanem költségvetési kockázatként kezeli ezt az intézkedést.

⁴ KINCS <https://www.koppmariaintezet.hu/books25/HU/2025/magyarcsaladok.pdf>

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

Cáfolat

Ezzel szemben viszont érdemes hangsúlyozni, hogy a családi adókedvezmény nemzetközi összehasonlításban az OECD-országok között a legbőkezűbbek közé tartozik⁵. Egy KINCS tanulmány – amely KSH- és NAV-adatok alapján folytatta le az elemzést – rávilágít arra, hogy a jövedelmi decilisek alapján 2023-ban a családi adókedvezményt érvényesítők közel fele (48,2%-a) az 1–3. decilisbe – vagyis az alacsonyabb jövedelmi helyzetbe – tartozott. A családi adókedvezmény érvényesítők 60%-ának az éves jövedelme az átlagkereset alatt volt, 15%-uknak pedig még a minimálbért sem érte el az éves keresete.⁶ Egy másik tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a legalacsonyabb jövedelmi tizedeknek megközelítőleg ötször annyi kedvezmény jutott, mint a legfelső tizedeknek, az egy háztartásra jutó átlagos kedvezmény pedig közel tízszeres a szegényebbek körében.⁷ Az anyák szja-mentességével kapcsolatban pedig elegendő arra hivatkoznunk, hogy egy 2025. július 8. és július 28. között végzett KINCS kutatás kimutatta, hogy a háromgyermekes anyák mentességét a magyarok közel háromnegyede (72%) támogatja, különösen a nagycsaládosok (88%). Ráadásul ez az szja-mentesség minden harmadik magyar háztartást érinti.⁸ Amennyiben pedig a kétgyermekes anyák szja-mentességét nézzük, akkor – egy másik KINCS kutatás alapján – az már a magyar háztartások több mint felét érinti.⁹

Az otthonteremtési programok EU-s bírálata

„A nagyvonalú és nem célzott lakástámogatások és a korlátozott lakáskínálat hozzájárultak a lakásárak emelkedéséhez.”

A Bizottság a **lakhatási politikát** is problémásnak ítéli: a nagyvonalú, de nem célzott támogatások, a szűkös szociális lakáskínálattal együtt hozzájárultak a lakásárak drágulásához,

⁵ OECD. Family database. OECD Publishing, 2022. https://webfs.oecd.org/Els-com/Family_Database/PF1_1_Public_spending_on_family_benefits.pdf

⁶ Nyírády Adrienn-Horváth Miklós-Ludescher Melinda-Pári András-Uhljár Péter-Dusa Ágnes: A családi adókedvezmény országos kihasználtsága KSH- és NAV- adatok alapján. 114-124.

⁷ Varga Erzsébet Teréz: A magyarországi családi adó- és járulékkedvezmény kihasználhatósága az egyes jövedelmi tizedekben. Egy kísérlet a hazai családi kedvezmény újraelosztó hatásának megállapítására adatok szimulációjával. 71-76.

⁸ https://www.koppmariaintezet.hu/docs/Tamogatott_a_nagycsaladosok_adomentessege.pdf

⁹ https://www.koppmariaintezet.hu/docs/KINCS_Adocsokkentesi_program_20250407.pdf

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

.....

növelték a költségvetés hosszú távú terheit, miközben az alacsony jövedelműek alig férnek hozzá érdemi segítséghez. A 2010 és 2024 között 230 %-kal megemelkedett lakhatási költségek negatívan hatnak az életszínvonalra, különösen a szegénységi küszöb alatt élők szempontjából. A szociális lakások állománya kicsi és csökken, az alacsony jövedelmű háztartások pedig – egyértelmű és célzottabb kormányzati lakáspolitikai támogatás hiányában – korlátozottan férnek hozzá a lakhatási támogatáshoz.

Cáfolat

Magyarország a lakástulajdon szerzésére és a családok lakhatásának támogatására összpontosít, és 2010 óta számos intézkedést tett ennek érdekében, nagyrészt a nemzeti költségvetésből finanszírozva. Magyarország tehát a szociális lakásépítés helyett inkább a tulajdonjog megszerzését, azaz a családok vagyonának gyarapodását támogatja.

A Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) segítségével 2015 és 2023 között közel 250 ezer, azaz nagyjából minden negyedik magyar család új, neki megfelelőbb ingatlanba tudott költözni.¹⁰ A Magyar Államkincstár adatai alapján pedig megállapítható, hogy a CSOK támogatást arányosan vették igénybe mind az öt jövedelmi kategóriába tartozó településeken, a jövedelmi helyzet nincs lényegi befolyással a hozzáférésre, illetve a felhasználásra. Fontos továbbá azt is kiemelni, hogy újlakás-vásárlás esetén a legalább három gyermeket vállaló házaspárok esetében a vissza nem térítendő CSOK támogatások és CSOK-hitelek nagy összege – többszörösen – ellensúlyozni tudta a nagyobb lakásigényből fakadó magasabb ingatlanárát, így a nagycsaládosok számára jelentősen javult az új otthonok elérhetősége.¹¹ Fontos kiemelni azt is, hogy a falusi CSOK-ot a leghátrányosabb helyzetű felzárkózó településeken az országos átlagnál három és félszer többen vették igénybe, ami azt jelzi, hogy az otthonteremtési programok a szegényebb helyzetű családokhoz is eljutottak.¹²

Az Otthon Start Program pedig egyszerre reagál az első lakásukat megvásárolni tervező fiatalok igényeire és a lakásárak emelkedéséből fakadó nehézségekre. Utóbbi célt szolgálja többek között a 3%-os kamat és a piaci hitelhez képest 30-40%-kal alacsonyabb

¹⁰ https://www.koppmariaintezet.hu/docs/KINCS_CSOK%20elemzes_2016_2023.pdf

¹¹ Bereczki Ákos – Lados Csaba – Szabó Beáta – Winkler Sándor: A 2014-et követő évtized lakáspiaci átváltozásának mozgatórugói. 75.

¹² https://www.koppmariaintezet.hu/docs/Babavaro_es_CSOK_a_felzarkozo_telepuleseken_2019-2023.pdf

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

törlesztőrészlet, ráadásul a támogatás igénybevétele nincs életkorhoz vagy gyermekvállaláshoz kötve, illetve más kedvezményekkel is összevonható. Az árfelhajtó hatás kiküszöbölését szolgálja, hogy a keresletet abszolút értékkorlát és a négyzetméterár-limit, elidegenítési és terhelési tilalom, valamint szigorú szankciók tartják kordában, míg a kínálat élénkítését a gyorsabb és kiszámíthatóbb engedélyezés vagy az új építésű lakások 5%-os áfájának 2026 végéig történő meghosszabbítása segíti.¹³ Tekintettel arra, hogy a hitel törlesztője alacsonyabb, mint a bérleti díj, sok albérletben élő fordulhat az ingatlanvásárlás felé, ami lejjebb viheti az albérletárakat is.¹⁴ Egy KINCS kutatás alapján a megkérdezettek kétharmada (68%) szerint jobban megéri felvenni ezt a hitelt, mint albérleti díjat fizetni; közel kétharmaduk (64%) szerint biztonságot nyújt az első lakás vásárlása esetén; több mint felük (56%) szerint ennek révén azok is saját lakáshoz juthatnak, akiknek nem, vagy csak még hosszú évek múlva lett volna lehetősége erre.¹⁵

Összegzés

Az Európai Bizottság bírálatait - miszerint a magyar kormány által alkalmazott rezsicsökkentési, adózási és lakhatási támogatási eszközök döntően nem célzottak, regresszív hatásúak, és hozzájárulnak a jövedelmi és vagyoni egyenlőtlenségek és a szegénység növekedéséhez – a statisztikai adatok nem tükrözik vissza.

Hazánkban az Eurostat 2024-es adatai¹⁶ alapján a tartós szegénységi kockázattal érintett gyermekes családok aránya harmadával kisebb, mint az európai uniós átlag. Emellett az Európai Unióban 2010 után Magyarországon csökkent legnagyobb mértékben (49,5 százalékponttal, 78,6%-ról 29,1%-ra) azon gyermekes családok aránya, amelyek képtelenek

¹³ Makronóm Intézet. Több mint hitel: a kormány „kettős fékkel” előzi meg az ingatlanpiaci árrobbanást. <http://intezet.conqnet.co.uk/wp-content/uploads/2025/08/Tobbminthitel.pdf>

¹⁴ Jóna, B. Hova tovább ingatlanpiac? – Az Otthon Start Program bemutatása és lehetséges hatásai. Oeconomus Gazdaságkutató Alapítvány. <https://www.oconomus.hu/irasok/hova-tovabb-ingatlanpiac-az-otthon-start-program-bemutatasa-es-lehetseges-hatasai/>

¹⁵ KINCS. Az Otthon Start Programot jó lehetőségnek tartják a magyarok.

https://www.koppmariaintezet.hu/images/docs/KINCS_Otthon_Start_20251008_.pdf

¹⁶ KINCS <https://www.koppmariaintezet.hu/books25/HU/2025/magyarsaladok.pdf>

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

.....

megbirkózni egy váratlan pénzügyi kiadással. Miközben ez az arány 2010-ben még Magyarországon volt az egyik legrosszabb az egész unióban, tizennégy évvel később kedvezőbb, mint az EU-átlag, ami a hazai családok korábbinál jóval stabilabb anyagi helyzetét jelzi. Míg 2010 óta az EU tagországaiban egyre többet költenek a családok a rezsire, addig Magyarországon csökkentek legnagyobb mértékben a háztartások áramra és gázra fordított kiadásai. Az otthonteremtés területén fontos kiemelni, hogy az EU-tagállamok közötti kulturális eltérések miatt a saját tulajdonú lakás prioritása a közép-kelet európai tagállamokra jellemző 90 százalék feletti önálló tulajdonlással. Míg 2010 óta az EU legtöbb országában csökkent a saját tulajdonú otthonban élők aránya, addig Magyarországon nőtt, a magyarok 91,2%-a él a saját ingatlanjában.

A magyar családok életkörülményei, vagyoni és jövedelmi helyzete éppen a rezsicsökkentésnek, a családi adózásnak és az otthonteremtésnek köszönhetően javult, az Európai Bizottság mégis ezeket a területeket kritizálja a leginkább. A családokat támogató programok helyett a rászorultsági elvű szociális szempontú programok megvalósítását javasolják, figyelmen kívül hagyva a magyar modell által elért eredményeket a szegénység csökkentése, a foglalkoztatás növelése vagy a megélhetési körülmények javítása terén. Az adatsorok rávilágítanak, hogy a magyar családok helyzetében 2010 óta bekövetkezett változások európai összehasonlításban is pozitív irányúak, ezért a családokat támogató programok megváltoztatása nem indokolt, az Európai Bizottság ajánlásaival ellentétben.

Budapest, 2026. január 22.